

Jasna Mokos
Etnografski muzej
Zagreb
Hrvatska
jmokos@emz.hr

Primljeno: 11. ožujka 2009.
Prihvaćeno: 20. ožujka 2009.

Izložbe zagrebačkog Etnografskog muzeja u 2008. godini

Tijekom 2008. godine Etnografski muzej u Zagrebu pokazao je putem izložbi svojim posjetiteljima etnografske, umjetničko-obrtne predmete i fotografije. Izlošcima je predstavljena materijalna i duhovna baština – od čipke, glazbala, preko fenomena anđela do običaja maskiranja.

Suradnja Muzeja i drugih ustanova i samostalnih umjetnika urodila je realizacijom projekata koji su kulturološki povezali različite krajeve spajajući istovremeno tradicijski i suvremeni izraz. Muzej, također, već godinama ide u tom smjeru, a svojim izložbama potvrđuje svoju prisutnost u istraživanjima.

Izložena građa obuhvatila je ne samo predmete hrvatske provenijencije, već i građu drugih nacionalnih identiteta, a izlagali smo u i hrvatskim gradovima i u inozemstvu.

Izložbena djelatnost obuhvatila je i izložbe učeničkih radova a pratile su ih edukativne radionice.

U Muzeju su održana i brojna događanja i predavanja kojima smo slavili obljetnice i prikazivali tradiciju i običaje drugih naroda.

2007./2008.

ČUDESNI SVIJET ANĐELA, 2. 10. 2007. – 30. 4. 2008.

Izložba je ostvarena u suradnji s brojnim muzejima, riznicama, galerijama, samostanima, župnim uredima, vlasnicima privatnih zbirki i umjetničkih djela povezanih s temom prikaza anđela. Anđeli su predstavljeni umjetničkim djelima – skulpturama, slikama, uporabnim tekstilom i dekorativnim izlošcima profanog karaktera, kako u vremenskom tako i u prostornom slijedu. Preko devedeset umjetnika predstavilo je

svoja djela koja svjedoče tu vrstu duhovnosti. Naglasak izložbe bio je na prikazivanju anđela kroz vid pučke pobožnosti - *dobar anđeo – anđeo čuvar*.

Uz izložbu *Čudesni svijet anđela* održano je devet likovnih radionica slikanja i oblikovanja papira i prirodnih materijala.

Autor izložbe: Josip Barlek, viši kustos

2008./2009.

IZ KRČKIH DOTA, 13. 12. 2008. – 1. 3. 2009.

Izložba je rezultat višegodišnjih terenskih istraživanja otoka Krka, a obuhvatila je pojavnost običaja svadbenog darivanja, zvanog *dota*.

Prema pisanim tragovima običaj darivanja na europskim prostorima star je preko četiri tisuće godina, a izložbom je prikazana ukorijenjenost i slojevitost tradicije darivanja na otoku Krku. Izložena građa, prema pisanim nalazima iz 17. i 18. stoljeća, pokazala je vrstu predmeta koji su se nekad darivali, ali i predmete koji su tijekom proteklih stoljeća ušli u dotu i zadržali se do danas. Na izložbi je predstavljena dota Krčanke Marice Stašić iz 1958. godine.

Ukupno su izložena dvjesto trideset i dva predmeta, a obuhvaćaju odjeću, obuću, nakit, namještaj, posteljenu, predmete za svakodnevnu upotrebu i dr.

Autor izložbe: mr.sc. Zlatko Mileusnić, viši kustos

Stručna suradnica na izložbi: Ivanka Ivkanec, muzejska savjetnica

Izložbe u gostima, suradnja:

2008.

KOJE DOBRE ŠUZE! Šetnja kroz povijest obuće

8. 2. – 2. 5. 2008. Muzej Slavonije Osijek

9. 5. – 30. 8. 2008. Gradski muzej Vukovar

Izložba je, nakon gostovanja u Rovinju, Rijeci i Slavonskom Brodu, postavljena u Muzeju Slavonije u Osijeku, a potom u Gradskom muzeju u Vukovaru u nešto manjem opsegu od one održane u Zagrebu.

Izložena su ukupno dvjesto dvadeset i dva predmeta iz deset muzeja.

Autorice izložbe mr.sc. Aida Brenko, Vesna Zorić, više kustosice

ČIPKA – UKRAS NA NARODNOJ NOŠNJI, Lepoglava, 16. 9. – 15. 10. 2008.

U okviru 12. međunarodnog festivala čipke u Lepoglavi, Muzej se predstavio sa sedamdeset i pet odjernih predmeta iz raznih krajeva Hrvatske koji kao ukras nose čipku.

Autorica izložbe: Nerina Eckhel, kustosica

U suradnji s Muzejom i lepoglavskim čipkaricama ostvaren je projekt *Šator od čipke* japanske kiparice Akiko Sato. Rad je predstavljen u vrijeme održavanja Međunarodnog festivala čipke u Lepoglavi.

ČIPKE IZ HRVATSKE, Mađarska, 23.-27.4.2008.

U suradnji sa Zakladom *Halasi Csipke*, a u sklopu 9. međunarodnog festivala čipke održanog u gradu Kiskunhalasa u Mađarskoj, otvorena je izložba čipki iz fundusa Muzeja. Obuhvatila je povijest hrvatske čipke i prikazala radove triju centara čipkarstva u Hrvatskoj - Hvara, Paga i Lepoglave.

Autorica izložbe: Nerina Eckhel, kustosica

HRVATSKA GLAZBA I IDENTITETI

29. 10. - 30. 11. 2008. Jyväskylä, Finska

15. - 21. 12. 2008. Kuopion, Finska

Izložba je bila postavljena u Muzeju obrta (Suomen käsityön museo) u Jyväskyli (Finska), a potom u Muzičkom centru (Kuopion Musiikkikeskus) u Kuopionu (Finska). Izložba je obuhvatila glazbala: tamburice, lijerice, dipile, sopile, frule, dječje igračke – glazbene instrumente i dr., ukupno sto i dva predmeta. Izložbu su pratile fotografije Ive Pervana.

Uz izložbu prikazan je i etnografski film *Kuterevska dangubica*. Izložba je upotpunjena glazbom posebno odabranom i prilagođenom za ovu izložbu (od tradicijske do suvremene etno-glazbe).

Autorica: mr.sc. Zvezdana Antoš, viša kustosica

2008./2009.

KARNEVAL – KRALJ EUROPE, Italija, 22. 11. 2008. – 6. 1. 2009.

Izložba, kao zajednički projekt Italije, Francuske, Makedonije, Bugarske i Hrvatske, postavljena je u trentinskom Etnografskom muzeju (Museo degli Usi e Costumi della

Gente Trentina) iz San Michelea u Adigeu. Tema izložbe zimski su pokladni običaji – obred plodnosti, još uvijek prisutan u europskim narodima. Temeljena je na terenskim istraživanjima, a postavljena u sklopu projekta Karneval Kralj Europe (Carnival King of Europe) koji financira Europska unija kroz program *Kultura 2007-2009*.

Cilj je istraživanja, pa time i izložbe, istražiti i pokazati tekovine karnevala u Europi s osvrtom na specifičnosti pojedinih ruralnih sredina. Izložene maske i pokladni likovi ilustriraju likove iz 18. i 19. stoljeća.

Izložbu su pratile arhivske fotografije i fotografije snimljene tijekom terenskih istraživanja. Izložba je bila popraćena filmovima *Karneval Kralj Europe, Jedan dan u Rukavcu, Valfoltriani, Čmelniku, Jedan dan u Begništu*.

Izložba je putujućeg karaktera, a tijekom projekta može se pratiti na mrežnim stranicama: <http://www.carnivalkingofeurope.it>.

Autori izložbe: Giovanni Kezich, Cesare Poppi

Autor teksta: Giovanni Kezich

Autori filmova: Michele Trentini, Vladimir Bocev

Suradnici: Josip Barlek, Igljka Mishkova, Vladimir Bocev, Marie-Pascal Mallé

Organizatorice izložbe: Zvezdana Antoš, Antonella Mott

GRAĐA – TAJANSTVENO ŽENSKO PISMO, Zagreb, Centar za kulturu Dubrava, 1. 12. 2008. – 1. 2. 2009.

U prostorima Centra za kulturu Dubrava postavljena je izložba muzejskih odjevnih predmeta porijeklom iz zadarskog zaleđa. Predstavljena je djevojačka i ženska cjelovita nošnja, te pojedinačni odjevni predmeti koji raznovrsnost i načini ukrašavanja odijela. Izložena su sedamdeset i dva predmeta.

Autorica izložbe: Ivanka Ivkanec, muzejska savjetnica

SVIJET HRANE U HRVATSKOJ, Dubrovnik, 13. 12. 2008. – 26. 1. 2009.

Izložba je postavljena u prostorima Etnografskog muzeja *Rupe*, a obuhvatila je svijet hrane u Hrvatskoj – između tradicije i globalizma. Postavljena je u nešto manjem opsegu od one predstavljene u Zagrebu 2006. godine.

Bila su izložena sto trideset i četiri predmeta.

Autorice izložbe: Mirjana Randić, muzejska savjetnica

dr.sc. Nives Rittig-Beljak, znanstvena savjetnica

Gostujuće izložbe

2008.

SLIKOM I TEKSTOM O KULTURI INDIJANACA SJEVERNE AMERIKE 19.-29. 6. 2008.

U suradnji s Odsjekom za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu i studenata etnologije, u Muzeju je postavljena manja izložba o načinu života sjevernoameričkih Indijanaca. Izložba je obuhvatila karte, mitologiju, simbole, vjerovanja i utjecaj Europljana na kulturu Indijanaca.

Mentorica izložbe: dr.sc. Manda Svirac

Autorice izložbe: Ivana Hrastovec i Tamara Kišićek

PARNO GRAS (bijeli konj), izložba fotografija, 4. 7. – 31. 8. 2008.

Fotografije Nihada Nine Pušije zabilježile su život Roma raseljenih po Europi, na prijelazu stoljeća. U središtu je pažnje fotografa pojedinac, njegov portret, kao temeljni dokument za identifikaciju grupe odnosno naroda Roma.

U sklopu izložbe prikazivan je film o životu Roma, u vlasništvu gošće izložbe Katiće Šarić.

Koordinatorica izložbe: Marija Živković, kustosica

STJEPAN BALJA 50 ZLATNIH GODINA, 23. 9. – 31. 10. 2008.

Izložbom je obilježena pedeseta godišnjica rada zlatarskog umjetnika Stjepana Balje. Izložba je prikazala unikatni nakit i uporabne predmete izrađene od plemenitih kovina, te dragog i poludragog kamena. Kroz izložbu mogle su se pratiti tehnike i kombinacije različitih tehnika koje se rabe u izradi umjetničkih predmeta.

Bilo je izloženo dvjesto četrdeset i jedan predmet.

Koncepcija izložbe i kataloga: Ivanka Ivkanec, muzejska savjetnica

SVIRAM KAKO PJESMA KAZUJE – TRADICIJSKA GLAZBALA BOSNE I HERCEGOVINE, 21. 10. – 23. 11. 2008.

Izložbom tradicijskih glazbala prikazan je dio zbirke instrumenata iz fundusa Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine iz Sarajeva. Prikazan je povijesni pregled pojava i razvoja seoskih i gradskih instrumenata, vrste instrumenata i materijali od kojih su građeni, te karte uporabe i rasprostranjenosti pojedinih vrsta.

Bilo je izloženo sto i četrdeset glazbala.

Autorica izložbe: dr.sc. Ajša Softić

Koordinatorica izložbe: Marija Živković, kustosica

2008./2009.

LIPI NAŠI ŠKOJI, izložba fotografija, 12. 11. 2008. – 6. 1. 2009.

U suradnji s Ansablom Lado, u Muzeju je bila postavljena izložba fotografija Vide Bagura. Tematski, fotografije su obuhvatile dalmatinski kraj promatran okom zaljubljenika u folklor, posebice plesnu i glazbenu baštinu.

Autor izložbe: Vido Bagur

Koordinatorica izložbe: mr.sc. Zvezdana Antoš, viša kustosica

Uz izložbu, 15. studenog 2008., u prostorima Muzeja održana je radionica plesova i pjesama jadranskih otoka koju je vodio Vido Bagur s izvornim izvođačima i kazivačima.

KONJIĆ, izložba učeničkih likovnih radova, 6.-23. 11. 2008.

Izložba radova učenika osnovnih škola "A. G. Matoš" i "S. S. Kranjčević" bila je završna akcija programa pedagoškog odjela Muzeja čiji je cilj bio učenike upoznati s narodnim tekovinama, odnosno naučiti ih razumjeti važnost narodne umjetnosti, a time ih naučiti čuvati narodnu baštinu i održavati tradiciju.

HINA MATSURI, 1. 3. 2008.

TANGO NO SEKKU, 17.5.2008.

Već nekoliko godina u suradnji s Veleposlanstvom Japana u Muzeju se održavaju izložbe-događanja vezana uz japansku tradiciju obilježavanja dana djece. Ciklus je podijeljen na: *Dan djevojčica* (Hina matsuri) koji se obilježava 1. ožujka i *Dan dječaka* (Tango no sekku) koji se obilježava 17. svibnja.

Radionice

Tijekom 2008. održano je četrdeset i devet pedagoških i andragoških edukativnih radionica. Održane su radionice na temu odijevanja, glazbene radionice (sviranje *djem-*

be bubnjeva i australskog instrumenta *didjeridoo*), radionica šaranja uskrasnih pisanića, radionica za izradu licitara, radionica za izradu božićnog nakita od papira i tiješta, te radionica za izradu pokladnih maski.

U suradnji s Ministarstvom kulture održane su četiri radionice u okviru *Dana europske baštine*, od 15. do 30. rujna, na temu očuvanja nematerijalne kulturne baštine s područja sjeverozapadne Hrvatske.

Glazbene radionice *Hrvatski tradicijski puhači instrumenti* vodio je Stjepan Večković, a bile su namijenjene učenicima osnovnih škola.

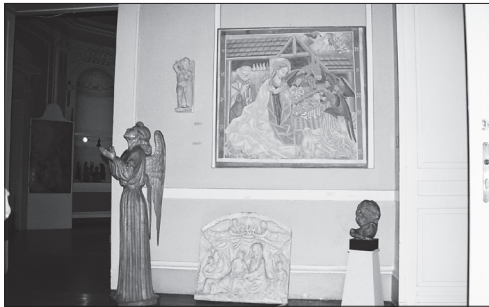
Radionicu koja je pokazala ukrašavanja pokupskih kapica vodila je Ljerka Golemac, a radionicu za izradu božićnih i uskrasnih ukrasa od papira vodile su članice udruge *Zvirek* iz Sveog Križa Začretja i bile su namijenjene građanstvu.

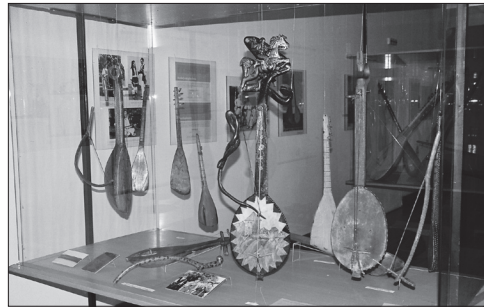
6.01

6.02

6.03

6.04